УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

4. јун 2015. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*: 20. маја 2015. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Одлуком **Бр. 1352/1** Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације Светлане Младеновић „Хронотопи у великим романима Вилијема Фокнера из циклуса о Јокнапатофи“

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. др Радојка Вукчевић, редовни професор, америчка књижевност, 2005, Филолошки факултет

2. др Зоран Пауновић, редовни професор, енглеска и америчка књижевност, 2006, Филолошки факултет

3. др Биљана Дојчиновић-Нешић, ванредни професор, Увод у теорију књижевности, 2011, Филолошки факултет

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Светлана Младеновић рођена је 12. 10.1976. године. Основну школу и гимназију завршила је у Јагодини. Дипломирала је на Филозофском факултету у Београду, одсек Филозофија и на Филолошком факултету у Београду, одсек Англистика. Већ тринаест година бави се стручним усменим и писаним превођењем на енглески језик. Радила је на низу међународних пројеката, а од 2011. године

запослена је као преводилац у Народној банци Србије. Била је ангажована као преводилац на значајним пројектима у области социјалне политике и финансија финансираним од стране USAID, DFID, WB, UN Women итд. Преводила је правне тековине ЕУ, као и законе и друге прописе наших министарстава, Народне банке Србије и других републичких институција. Превела је и три књиге са српског на енглески језик из савремене културе и економије.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Рад Светлане Младеновић „Простор у роману *Док лежах на самрти*“ биће објављен у наредном броју часописа *PhilologiaMediana*.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Светлана Младеновић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Радојка Вукчевић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за енглески језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *A History of American Literature: Precollonial Times to the Present,* Београд: Филолошки факултет, 2010.
2. *Perspectives on American Literature,* (ур.) Београд: Филолошки факултет, 2010.
3. *Фокнер и мит: митолошки мотиви у Фокнеровом приповиједању*. Подгорица. Универзитет Црне Горе. 1997.
4. "Фокнерово поимање светости и одговорности", *Светост и одговорност*, Светигора, Цетиње, 2000, 125-136.
5. “The Roads of American Literary Criticism Taken”, *Belgrade English Language and Literary Studies,* Volume 4, 2012, pp. 63-77.

Комисија сматра да др Радојка Вукчевић, редовни професор, испуњава све услове за

ментора ове докторске дисертације за област америчка књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да је назив тезе „Хронотопи у великим романима Вилијема Фокнера из циклуса о Јокнапатофи“ прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Хронотоп у Фокнеровим романима из циклуса о Јокнапатофи

Предмет истраживања

Предмет истраживања предложене докторске дисертације „Хронотопи у великим романима Вилијема Фокнера из циклуса о Јокнапатофи“ Светлане Младеновић јесте испитивање хронотопа у четири најрепрезентативнија и најуспелија романа Вилијама Фокнера из Фокнеровог прозног митолошког царства, које је назвао *Јокнапатофа (Бука и бес, Док лежах на самрти, Светлост у августу* и *Авесаломе, Авесаломе!)*. Дела Вилијама Фокнера, једног од највећих америчких романописаца 20. века и добитника Нобелове награде, предмет су константног изучавања књижевне критике. Посебна пажња посвећена је његовом експериментисању с романескним временом, које је најчешће тумачено у духу философије Хенрија Бергсона са којом је Фокнер био упознат. Сложеност његове поетике *ревизије и понављања* с правом упућује и кандидаткињу Светлану Младеновић да посумња да овај аспект његове поетике није истражен до краја. У складу са поруком коју је стално упућивао читаоцима и тумачима књижевности Младеновићева очекује да ће пресецањем времена, простора и наративне форме у Фокнеровим романима успети да у својој дисертацији осветли неке битне стране Фокнерове поетике које су биле запостављене од стране претходних истраживача

Светлана Младеновић полази од становишта да је Фокнер створио романескно време које је „срасло с формалним и композиционим елементима романа“. Тако се његов ритам, архитектоника и геометрија откривају најприје у нивоу реченице да би се развили у један вид специфичног фокнеровског хронотопа који се може идентификовати и пратити кроз неколико његових романа. Има нешто битније што Младеновићева уочава већ на

почетку свог истраживања: „Фокнерово време расло је и развијало се и независно од свесних интенција самог писца, под снажним утицајем његове усмерености на књижевну форму“. Отуда ће је ово укрштање форме и времена упутити у овом истраживању на Михаила Бахтина, теоретичара који је поставио темеље формалној анализи књижевног времена.

Истражујући Фокнера као „мајстора форме“, Светлана Младеновић уводи наративну типологију досадашњих испитивања: а) одустајање од инсистирања на интегришућој структури у појединачним Фокнеровим романима и премештање на метаниво саге о Јокнапатофи, б) усвајање флексибилнијих појмова романескног јединства у решавању енигме интегришуће функције у Фокнеровим романима и в) одустајање од целовитости и пристајање на фрагментарност и фрагилност форме. Њена садашња истраживачка позиција била би између другог и трећег типа истраживања, праћена јасно препознатим ставом да „ову интегришућу структуру треба тражити управо на нивоу хронотопа“, што представља њену додатну тезу. Иако је ранија критика препознала Фокнерову заокупљеност романом као формом и наслутила везу форме с временом, наводи даље Младеновићева, она није подробно испитала ову везу у Фокнеровој поетици, поготово не уз помоћ Бахтиновог хронотопа. Њен избор је утолико више оправдан јер су, како наводи и Фокнера и Бахтина занимали „време као форма и као организациони принцип“. Она посебно истиче Бахтиново померање акцента „са тематског на композициони и организациони значај времена у роману“ чиме је „променио визуру временске, односно хронотопске анализе“. Управо овај Бахтинов преокрет у разумевању времена даје Светлани Младеновић могућност да већ на самом почетку свог истраживања претпостави да ће јој свјежина одабраног приступа омогућити да открије још један, нови аспект, који ће додатно осветлити сву сложеност Фокнеровог поимања времена.

Младеновићева се у почетним истраживањима опредељује за Бахтиново време, не превиђајући при том Бахтиново увођење хронотопа (време-простора) у књижевнотеоријску анализу, напоменувши да ће се бавити и формалним аспектима простора у оној мери у којој он учествује у хронотопима Фокнерових романа. Светлана Младеновић на крају дефинише своја почетна теоријска истраживања појачавањем постављене тезе: за Бахтина ВРЕМЕ јесте ФОРМА, али метафорична и то „вишеплана“, која дочарава различите односе, тако да може постати било шта. Из оваквог Бахтиновог

схватања времена добијамо „једну сложену обједињујућу структуру која одсликава однос унутрашњег времена и простора романа са моделом света романа и чија интегришућа моћ представља окосницу романа“.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња Светлана Младеновић приложила је прелиминарну библиографију од 70 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које је кандидаткиња навела као најзначајније за истраживање:

БИБЛИОГРАФИЈА

I ПРИМАРНА ЛИТЕРАТУРА

Примарна литература:

1. Faulkner, William. *Absalom, Absalom!*. New York. Vintage International, Vintage books. 1990.
2. Фокнер, Вилијем. Авесаломе, Авесаломе!. (превела Љубица-Бауер Протић). Београд. Слово љубве. 1978.
3. Faulkner, William. Light in August. London [etc.]. Vintage. 2000.
4. Фокнер, Вилијем. Светлост у августу. (превела с енглеског Споменка Мириловић) Београд. Просвета. 1968.
5. Faulkner, William. *The Sound and the Fury* / William Faulkner: an authoritative text: backgrounds and contexts: criticism; edited by David Minter. New York. W.W. Norton & Co. 1994.
6. Фокнер, Вилијем. *Бука и бес*. (превео са енглеског Божидар Марковић; приредила и пропратне текстове написала Владислава Гордић). Београд. Завод за уџбенике и наставна средства. 2001.
7. Фокнер, Вилијем. *Док лежах на самрти*. (превела Љубица Бауер-Протић). Београд. Издавачка радна организација „Рад“. 1982.
8. Faulkner, W. *The Sound and the Fury and As I Lay Dying.* New York: Random House

Inc., 1946.

Критичка литература о делу Вилијема Фокнера

1. Hoffman Frederick J. Vickery Olga W. (ed.) *William Faulkner: Three Decades of Criticism.* A Harbinger Book. Harcourt, Brace & World, Inc. New York and Burlingame. 1963.
2. Kartiganer, Donald M. *The Fragile Thread: The Meaning of Form in Faulkner's Novels.* Amherst. University of Massachusetts Press.1979
3. Minter, David. *Faulkner's Questioning Narratives.* Urbana. University of Illinois Press. 2004.
4. Minter, David. (ed.) *Twentieth century interpretations of Light in August: a collection of critical essays.* Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall. 1969.
5. Tredell, Nicolas. ed. *The Sound and the Fury. As I Lay Dying*. New York. Columbia University Press. 1999.
6. Sundquist, Eric J. *Faulkner: The House Divided*. Baltimore and London. Johns Hopkins Univeristy Press. 1983.
7. Bleikasten, Andre. *The Most Splending Failure: Faulkner's The Sound and the Fury'*. Bloomington and London. Indiana University Press. 1976
8. Bleikasten, Andre. *The Ink of Melancholy: Faulkner's Novels from The Sound and the Fury' to 'Light in August'*. Bloomington . Indiana University Press. 1990.
9. Brooks, Cleanth. *William Faulkner: the Yoknapatawpha Cuntry*. New Haven [etc.]. Yale University Press. 1963.
10. Kolmerten, Carol A.; Ross, Stephen M.; Wittenberg, Judith Bryant. *Unflinching Gaze: Morrison and Faulkner Re-envisioned.* Jackson. University Press of Mississippi. 1997.
11. Kinney, Artur F. *Faulkner's Narrative Poetics: Style As Vision.* University of Massachusetts Press. 1978.
12. Millgate, Michael (ed.). *New Essays in Light in August*. Cambridge. Cambridge University Press. 1987.
13. Bloom, Harold. (ed.) *William Faulkner's The Sound and the Fury*. New York. Infobase Publishing. 2008.
14. Hobson, Fred (ed.) *William Faulkner's Absalom, Absalom! A Casebook*. New York. Oxford University Press. 2003.

15. Duvall, John N. and Abadie Ann J. *Faulkner and Postmodernism. Faulkner and Yoknapatawpha*. Jackson. University Press of Mississippi. 1999
16. Douglass, Paul. *Bergson, Eliot and American Literature*. Lexington. The University Press of Kentucky. 1986.
17. Вукчевић, Радојка. *Фокнер и мит: митолошки мотиви у Фокнеровом приповиједању*. Подгорица. Универзитет Црне Горе. 1997.
18. Cowley, Malkolm, Molesworth, Charles. *The Faulkner – Cowley File*. New York. The Viking Press. 1966.
19. Polk, Noel. (ed.) *New Essays on The Sound and the Fury*. Cambridge. Cambridge University Press. 1993.

Теоријска литература:

1. Бахтин, Михаил. *Аутор и јунак у естетској активности*. (превео с руског Александар Бадњаревић). Нови Сад. Братство-Јединство. 1991.
2. Бахтин, Михаил. *О роману*. (превео с руског Александар Бадњаревић). Београд. Нолит. 1989.
3. Holquist, Michael, Emerson, Caryl (ed.). *The Dialogic Imagination*. Austin. University of Texas Press. 1981.
4. Бахтин, Михаил. *Проблеми поетике Достојевског*. (превела Милица Николић) Београд. Zepter Book World. 2000
5. Morson, Gary Saul. „Bakhtin, Genres, and Temporality“. New Literary History, Vol. 22, No. 4, Papers from the Commonwealth Center for Literary and Cultural Change (Autumn, 1991), pp. 1071-1092
6. Morson, Gary Saul. „The Baxtin Industry“. The Slavic and East European Journal, Vol. 30, No. 1 (Spring, 1986), pp. 81-90
7. Morson, Gary Saul. „Strange Synchronies and Surplus Possibilities: Bakhtin on Time”. Slavic Review, Vol. 52, No. 3 (Autumn, 1993), pp. 477-493
8. Vlasov, Eduard. „The World According to Bakhtin: On the Description of Space and Spatial Forms in Mikhail Bakhtin's Work“. Canadian Slavonic Papers. Vol 37, No1-2 (March-June 1995), pp 37-58

9. Арсенијевић, Милош. *Време и времена*. Београд. Дерета. 2003.

10. Марчетић, Адријана. *Фигуре приповедања*. Београд. Народна књига. 2003.

11. Лотман, Јуриј Михајлович. „Уметнички простор у Гогољевој прози“. III програм Радио Београда, бр. 96-99, 1993.

12. Лотман, Јуриј Михајлович. *Семиосфера.* Нови Сад. Светови. 2004.

13. Reid, Allan, *Literature as Communication and Cognition in Bakhtin and Lotman.* New York [ect.]. Garland Publishing. 1990.

14. Lodge, David. *After Bakhtin: essays on fiction and criticism*. London. Routledge. 1990.

15. Sheperd, David, (ed.) *The context of Bakhtin: philosophy, authorship, aesthetics.* Amsterdam. Harwood Academic Publishers. 1998.

16. Coates, Ruth. *Christianity in Bakhtin: God and the exiled author*. Cambridge. Cambridge University Press. 2005.

17. Vice, Sue. *Introducing Bakhtin*. Manchester. Manchester University Press. 1997.

18. Kershner, R.B. *Joyce, Bakhtin, and popular literature: chronicles of disorder.* Chapel Hill. The University of North Carolina Press. 1989.

19. Holquist, Michael. *Dialogism: Bakhtin and his world.* London. Routledge. 2002.

1. *Циљеви истраживања*

Светлана Младеновић узима за циљ предложене тезе да полазећи од појма хронотопа Михаила Бахтина истражи време и простор у четири најуспелија Фокнерова романа из митолошког циклуса о Јокнапатофи и да осветли Фокнерову употребу времена, односно простора у роману из посебног угла. Предложени корпус романа укључује *Буку и бес*, *Док лежах на самрти*, *Светлост у августу* и *Авесаломе, Авесаломе!*.

План рада и методе истраживања

Истраживање Светлане Младеновић полази од детаљног разматрања књижевно-теоријског појма хронотопа у теорији Михаила Бахтина, да би у даљем раду испитивала хронотопске мотиве и одлике у сваком појединачном Фокнеровом роману из одабраног корпуса и извела закључке о најистакнутијим хронотопима и њиховој функцији. У раду ће

се истражити Бахтинова поетика, генеза овог појма, као и његове теорије о полифоничности романа и карневализацији из угла хронотопа. На крају, да би остварила већ дефинисани циљ истраживања Младеновићева се опредељује да разматри појам хронотопа у, како каже, „светлу његовог идејног изворишта, Кантове теорије о времену“ које ће упоредити с бергсонистичким приступом с циљем да нагласи предности „хронотопског приступа Фокнеровом времену“.

Очекивани резултати:

Светлана Младеновић очекује да ће ово истраживање показати како Фокнер користи све „хронотопске“ потенцијале времена и простора у својим романима; њихову улогу у виду конкретних хронотопа, који у ствари имају главне композиционе функције у сваком делу; фокнеровеке хронотопе као кључ за „уметничко-идеолошки смисао и симболичко значење романа“.

Младеновићева исто тако очекује „да ће главни хронотопски конструкти из појединачних романа моћи да се сагледају у међусобном односу, као и у односу са једним ширим 'фокнеровским' хронотопом који је могуће препознати у већем делу Фокнеровог опуса.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња Светлана Младеновић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области америчке књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Радојка Вукчевић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Светлане Младеновић и предложене теме докторске дисертације: „Хронотопи у великим романима Вилијема Фокнера из циклуса о Јокнапатофи“, а да се за ментора именује др Радојка Вукчевић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Радојка Вукчевић, редовни професор, америчка књижевност, 2005, Филолошки факултет

2. др Зоран Пауновић, редовни професор, енглеска и америчка књижевност, 2006, Филолошки факултет

3. др Биљана Дојчиновић-Нешић, ванредни професор, Увод у теорију књижевности, 2011, Филолошки факултет